

G CONSELLERIA
O MEDI AMBIENT
I I TERRITORI
B DIRECCIÓ GENERAL
/ ESPAIS NATURALS
I BIODIVERSITAT

MEMÒRIA D'ACTUACIONS 2020

PARC NATURAL DE MONDRAGÓ

Presentació

El Parc Natural de Mondragó fou declarat mitjançant el Decret 85/1992, de 18 de novembre, posteriorment modificat pel Decret 39/2002, de 15 de març. El Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de Mondragó (PORN) fou aprovat per acord del Consell de Govern de dia 10 de setembre de 1992, i segueix sent vigent a dia d'avui, a l'espera que s'aprovi un nou Pla que el substitueixi, hoires d'ara en un estat de tramitació molt avançat.

El territori que conforma el Parc natural Mondragó es zona d'especial conservació (ZEC), així doncs, forma part de la Xarxa Natura 2000 a les Illes Balears, que deriva de la Directiva 92/43/CEE, d'Hàbitats.

La memòria d'actuacions de 2020 que aquí presentem és un recull de les principals actuacions realitzades al llarg d'aquest any, de forma molt resumida, de forma estructurada, d'acord amb el Programa Anual d'Execució (PAE) d'enguany.

Les actuacions queden emmarcades dins les mateixes 10 àrees de gestió que estableix el PAE (Conservació, Desenvolupament socioeconòmic, Ús públic, Investigació i seguiment, Participació, Manteniment, Vigilància, Planificació, Administració i Avaluació), i que es mantenen de forma continuada al llarg dels anys. Aquestes àrees de gestió inclouen programes d'actuació, que engloben les tasques que es van fent de forma regular i continuada per aconseguir els objectius del parc natural, i també projectes, que són actuacions concretes, o conjunts d'actuacions, amb un objectiu concret i caràcter puntual, que comencen i acaben en un termini de temps determinat.

Sens dubte, i com no podia esser d'altra manera, l'any 2020 ha estat clarament anòmal i totalment definit per l'aparició i desenvolupament de la crisi sanitària de la Covid19. Des del mes de març la pandèmia en què ha esdevingut la proliferació del virus Coronavirus SARS-CoV-2, ha determinat clarament les actuacions de gestió del parc natural, que han vist com s'alterava el ritme de treball i les possibilitats d'avançar amb normalitat, en base al confinament de la població, a l'aturada de bona part dels serveis i dels processos productius, a les restriccions en la mobilitat, a la paralització total del turisme, a la realització del treball de manera no presencial (teletreball), i a moltes altres conseqüències directes o indirectes de l'adaptació a la vida en una situació de pandèmia sanitària d'escala mundial.

Per aquest motiu, l'aplicació del Programa Anual d'Execució de 2020 ha hagut de ser realitzada de manera parcial, front a la impossibilitat de desenvolupar alguns projectes per manca de pressupost, de materials, de personal o directament per la impossibilitat d'haver pogut treballar al parc en el moment necessari, ateses les restriccions de mobilitat.

Com veurem en més detall, l'actual pandèmia sanitària ha afectat totes les àrees de gestió del parc natural, però molt especialment ha estat definitiva en l'àrea d'ús públic, doncs ha provocat el tancament temporal del centre d'informació, una davallada dràstica del nombre de visitants, i una paralització quasi total de les activitats educatives que es

realitzen amb els centres escolars. Tampoc no s'ha pogut iniciar la reforma de les oficines de Santanyí, que era un dels projectes prevists més importants d'enguany, atès que l'atorgament de la llicència municipal requeria unes modificacions del projecte que encara no han estat realitzades.

Entre les actuacions més destacables que si s'han pogut dur a terme, podem mencionar les següents:

- Els treballs de manteniment i la restauració de la paret seca de la parcel·la pública de Can Biga realitzades per una brigada d'integració social, a través d'un projecte amb finançament per part de l'Import de Turisme Sostenible, que va finalitzar l'estiu de 2020.
- La finalització de la redacció i la presentació del nou Pla de Sanitat forestal del parc natural de Mondragó.
- La tramitació i exposició pública del nou Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del parc natural.
- El seguiment d'espècies d'interès naturalístic, que enguany i probablement també a conseqüència de les restriccions de mobilitat, ha generat unes dades molt positives d'avistaments d'espècies i constatació de la nidificació de rapinyaires.
- El tancament i protecció del sistema dunar de la zona de s'Hort d'en Metge.
- L'inici d'una nova línia educativa, de difusió de coneixements i de participació ciutadana i especialment escolar a través d'Internet, amb vídeos, jocs i material digital, que possibilitin interactuar a distància i mantenint totes les mesures preventives necessàries, com alternativa a la interpretació ambiental al camp, quan aquesta no sigui possible.
- Actuacions de neteja, rehabilitació i millora d'elements naturals i antròpics alterats i danyats pel pas de la tempesta Glòria a finals del mes de gener, que va afectar sobretot el litoral del Llevant i Sud de l'illa, i a Mondragó va provocar greus desperfectes sobretot a les cales de ses Fonts de n'Alis i s'Amarador i a la zona costanera propera.

Sumari	
Presentació	3
1. Junta Rectora i equip de gestió del Parc Natural	7
1.1 Junta Rectora	7
1.2 Equip de gestió	7
2. Balanç econòmic de 2020	8
2.1 Estat de despeses	8
2.2 Estat d'ingressos	9
3. Actuacions	10
3.1 Àrea de Gestió per la Conservació	10
3.1.1 Programa de prevenció d'incendis i sanitat forestal	10
3.1.2 Programa de conservació de la flora i la vegetació	11
3.1.3 Programa de conservació de la fauna	11
3.1.4 Programa de control d'espècies de flora al·lòctones	12
3.1.5 Programa de conservació dels hàbitats naturals	12
3.1.6 Programa de conservació del sistema dunar de s'Amarador	13
3.1.7 Projecte de gestió i conservació dels Espais naturals amb persones en risc d'exclusió social (projecte ITS)	13
3.2 Àrea de Desenvolupament Socioeconòmic	15
3.2.1 Programa de col·laboració amb institucions i propietaris	15
3.2.2 Programa de signatura/manteniment de convenis/acords amb la propietat privada	15
3.3 Àrea d'Ús Públic	16
3.3.1 Programa d'informació i atenció al públic	16
3.3.2 Programa de publicacions	20
3.3.3 Programa de senyalització	20
3.3.4 Programa de la botiga del centre d'informació	21
3.3.5 Programa d'interpretació i educació ambiental	21
3.3.6 Programa d'agenda d'activitats	23
3.3.7 Programa de gestió i seguiment del funcionament dels aparcaments	24
3.3.8 Projecte de millora de la mobilitat al parc natural	25
3.3.9 Projecte de Cartografia de les finques públiques	25
3.4 Àrea d'Investigació i Seguiment	26
3.4.1 Programa de foment de la investigació al parc natural	26
3.4.2 Programa de seguiment de paràmetres meteorològics	26
3.4.3 Programa de seguiment d'hàbitats i espècies	27
3.4.4 Programa de seguiment de les aigües dels estanys	28
3.4.5 Programa de manteniment de les bases de dades de biodiversitat	29
3.4.6 Projecte d'investigació sobre el jaciment de "ses Coves del Rei"	30
3.5 Àrea de Participació	31
3.5.1 Programa de comunicació	31
3.5.2 Programa de voluntariat ambiental	31
3.5.3 Programa de la Junta Rectora	32

3.6 Àrea de Manteniment	33
3.6.1 Programa de manteniment general	33
3.6.2 Programa de manteniment i gestió agrícola	34
3.6.3 Projecte de rehabilitació de la teulada i reforma de Can Crestall	34
3.6.4 Projecte de rehabilitació de la caseta de s'Escorxador	35
3.7 Àrea de Vigilància	36
3.7.1 Programa de vigilància	36
3.8 Àrea d'Administració i logística	38
3.8.1 Programa de gestió administrativa	38
3.8.2 Programa de manteniment del fons documental	38
3.8.3 Programa de formació dels treballadors del parc natural	39
3.8.4 Programa de gestions logístiques	39
3.9 Àrea de Planificació	40
3.9.1 Programa de redacció de documents de planificació	40
3.10 Àrea d'Avaluació	41
3.10.1 Programa d'avaluació del Programa Anual d'Execució	41

1. Junta Rectora i equip de gestió del Parc Natural

1.1 Junta Rectora

La Junta Rectora és l'òrgan de participació on es troben representats tots els sectors implicats en la gestió del parc natural, a nivell públic i privat: administracions afectades, propietaris de terrenys, sector conservacionista, sector d'investigació, i altres entitats implicades a nivell social i econòmic.

Si bé anualment es convoquen una o dues sessions de reunió de la Junta Rectora, enguany no s'ha realitzat cap sessió, aquesta ha estat una més de les múltiples conseqüències de la pandèmia de la Covid19, atès que totes les tramitacions ordinàries s'han vist afectades per l'aturada forçada de l'activitat administrativa i econòmica durant uns mesos. Per aquest motiu, l'any 2020 no s'ha pogut aprovar un pressupost anual els primers mesos de l'any, ni s'han tramitat nous projectes davant la impossibilitat de desenvolupar amb normalitat les gestions necessàries.

1.2 Equip de gestió

Directora:	Maria del Puig Carbonell Ripoll
Tècnic d'espais naturals: (Institut Balear de la Natura)	Josep Rullan Palenzuela
Facultatiu tècnic en educació ambiental: (Institut Balear de la Natura)	Gabriel Payeras Grau Jordi Amengual Català
Informadores-recepcionistes: (Institut Balear de la Natura)	Alicia Fraile Pérez Llucia Hernández Lorenzo
Auxiliar administrativa: (Institut Balear de la Natura)	Joana Vicens Lladó
Brigada de biodiversitat: (Institut Balear de la Natura)	Bibià Belmar Cirer (capatàs) Rafel Mateu Amengual (treballador biodiversitat) Eloïna Ribas Cerdà (treballadora biodiversitat)
Agent de medi ambient: (Servei d'Agents de Medi Ambient, CMAiT)	Francesc Xavier Ribas Luna
Zelador d'espais naturals: (Institut Balear de la Natura)	Fèlix Rupérez Cornell

A part de la plantilla pròpia del parc natural de Mondragó, hem comptat amb el suport més o menys habitual d'altres treballadores i treballadors de l'Ibanat o la direcció general

d'espais naturals i biodiversitat, que col·laboren en determinats programes del parc natural, d'entre els que cal destacar:

- la brigada de sanitat forestal, del departament de gestió forestal de l'Ibanat, que col·labora en l'aplicació del pla de sanitat forestal;
- el servei de sanitat forestal, que dona suport en l'aplicació del pla de sanitat forestal, la realització d'analítiques i la prevenció de plagues;
- els agents de medi ambient, que fan campanyes complementàries de vigilància;
- els conductors de maquinària agrícola de l'Ibanat, que llauren les parcel·les agrícoles públiques de Mondragó, dos cops l'any;
- els tècnics d'altres serveis de la conselleria de Medi Ambient i Territori (Protecció d'espècies, Recursos hídrics, Prevenció de riscos laborals, etc).

2. Balanç econòmic de 2020

2.1 Estat de despeses

La despesa total realitzada l'any 2020 al parc natural de Mondragó ascendeix 63.833,02 € (sense comptabilitzar les despeses de personal ni altres despeses corrents que són assumides pels serveis centrals). El total de despeses executades és molt inferior al pressupost inicial, la qual cosa s'explica per una banda perquè no s'han pogut executar alguns projectes importants com són les obres de reforma de les oficines de Can Crestall, i la rehabilitació de la caseta de s'Escorxador.

La següent taula mostra les despeses efectuades per àrees de gestió enguany, tant les corresponents a IBANAT com les corresponents a la direcció general d'Espais Naturals, comparades amb les quantitats pressupostades en el corresponent programa anual:

Àrea de gestió	Pressupost DGENiB	Pressupost Ibanat	Despeses DG	Despeses Ibanat
Conservació	29.175	2.000	--	814,52
Desenv. socioeconòmic	M.P	M.P	--	--
Ús públic	30.029	3.600	17.916,43	28.957,82
Investigació i seguiment	16.000	3.000	2.560,37	6.369,98
Participació	1.000	M.P	--	281,37
Manteniment	38.000	132.307	--	760,37
Vigilància	M.P	500	--	454,86
Administració	4.000	6.500	--	5.717,30
Planificació	M.P	M.P	--	--
Avaluació	M.P	M.P	--	--
SUBTOTAL	118.204	147.907	20.476,80	43.356,22
Recursos Humans	87.814	250.500	87.814	250.500
TOTAL per entitat	206.018	398.407	108.290,80	293.856,22
TOTAL	604.425		402.147,02	

2.2 Estat d'ingressos

L'any 2020 no hem tengut cap ingrés destacable, atès que el 2019 va finalitzar el contracte plurianual d'explotació dels aparcaments públics del parc natural. A conseqüència de la pandèmia sanitària no s'ha pogut tramitar un nou contracte d'explotació dels aparcaments, de la mateixa manera que tampoc han es preveia una gran ocupació dels mateixos ni que es generassin els problemes de circulació i saturació de trànsit propis d'altres anys. Així doncs, el servei d'estacionament als aparcaments ha estat gratuït durant el 2020, i per tant no ha generat cap ingrés a l'administració pública.

Pel que fa a les vendes de la botiga del centre d'informació, novament l'escassa afluència de visitants provocada per l'excepcional situació sanitària, a més de que fa molt de temps que no s'han adquirit productes nous i atractius per al públic, han determinat uns resultats anecdòtics.

Per altra banda, des de l'Ibanat es va tramitar un contracte que permetia la recol·lecció dels fruits a les diferents finques agrícoles propietat del Govern, entre les quals hi ha les parcel·les públiques del parc natural de Mondragó. El concurs es va treure per lots, segons les ubicacions de les finques, i les empreses a qui s'adjudicaren els diferents lots han pogut fer la collita de garroves, ametlles i altres fruits, abonant a l'Ibanat una part dels guanys procedents de la venda d'aquests fruits. En el cas de Mondragó, s'adjudicà la collita a Sebastià Ordinas, que va comercialitzar la garrova de les finques públiques a través de la cooperativa Camp Mallorquí.

La quantitat de garroves recol·lectades a les parcel·les públiques del parc natural de Mondragó ha estat de 2.220 Kg, que s'han venut a la cooperativa per un import total de 1.776,00 €. L'Ibanat ha ingressat 444,00 € per aquest concepte.

Les quantitats ingressades queden reflectides a la següent taula:

Concepte de l'ingrès	Quantitat ingressada
Botiga del Centre d'Informació	10,00 €
Contracte d'explotació agrícola	444,00 €
TOTAL	454,00 €

3. ACTUACIONS

3.1 Àrea de Gestió per a la Conservació

Aquesta àrea és sens dubte la principal de tot el Programa anual d'execució, doncs l'objectiu final de la declaració d'un espai natural protegit és la conservació dels seus valors naturals i dels elements que el conformen.

3.1.1 Programa de prevenció d'incendis i sanitat forestal

El fet més destacable de 2020 al parc natural de Mondragó, pel que fa a aquest programa, ha estat la finalització del nou Pla de Sanitat forestal del parc natural, que va esser presentat el mes de juny pel servei de Sanitat forestal (direcció general d'Espais naturals i Biodiversitat). Aquest Pla inclou un estudi dels riscos naturals que afecten o poden afectar la masses boscoses del parc, així com una avaluació del seu estat actual, i una regulació de les actuacions a fer d'ara endavant amb l'objectiu de millorar l'estat dels boscs, reduir l'afecció de plagues i mantenir les masses forestals en el millor estat possible perquè siguin menys vulnerables front a possibles riscos naturals (plagues, sequeres, temporals, incendis...)

Ara bé, anteriorment a comptar amb el nou Pla de sanitat forestal, ja s'estaven duent a terme des de fa anys tota una sèrie d'actuacions encaminades a mantenir i millorar les masses boscoses. Aquestes actuacions, que no havien estat dissenyades exclusivament per a Mondragó, segueixen els criteris generals que des de la conselleria de Medi Ambient i Territori s'està aplicant als boscs de les Illes, amb un seguiment especialment acurat als espais naturals protegits.

Concretament, al parc natural de Mondragó, amb els objectius de reduir el risc d'incendis i de millorar l'estat del forest, al llarg de 2020 s'han realitzat les següents actuacions:

- Revisió bimensual de les 40 trampes per a la captura d'escarabats perforadors durant tot l'any per a la captura de *Tomicus destruens*, *Orthotomicus erosus* i *Monochamus spp.* El seguiment d'aquestes trampes, amb recomptes de captures i substitució periòdica dels atraients, permeten conèixer l'afecció d'aquestes plagues de manera constant, mantenir les poblacions baixes, a través de la captura d'individus, i identificar alteracions i canvis de tendència. Durant el 2020 s'han capturat més de 2.600 escarabats de les tres espècies de perforadors dels pins.
- Retirada d'alguns arbres debilitats o morts, per evitar la proliferació de plagues, a diversos indrets del parc: pinar de s'Amarador, Guàrdia d'en Garrot, Hort d'en Metge.

- Des del servei de Sanitat forestal s'ha continuat amb les actuacions preventives contra la processionària del pi (*Thaumetopoea pytiocampa*), amb una campanya de fumigació dels pinars en les zones amb major afluència de visitants (aparcaments públics, accessos a les platges, àrees d'esbarjo, els cinc itineraris autoguiats, i la zona de camins paral·lels a la costa).
- A començament d'any la brigada del Parc va retirar i cremar bosses de processionària (nius de larves) en llocs molt transitats per evitar la proliferació de les cuques. A l'estiu s'instal·laren deu trapes de feromones per poder fer un seguiment periòdic de captures i veure la incidència d'aquesta plaga.

3.1.2 Programa de conservació de la flora i la vegetació

Bàsicament s'han mantingut les actuacions que es venen realitzant des de fa anys per conservar les diferents poblacions vegetals, posant èmfasi en les següents accions:

- La protecció de les comunitats més exposades al trànsit de persones (reforçant els tancaments amb corda dels itineraris, litoral de ses Fonts de n'Alis, i àrees d'esbarjo).
- El reg de les repoblacions més recents durant l'estiu per facilitar-ne la supervivència (reg de les repoblacions forestals fetes a començament d'any i de les plantacions agrícoles més joves).
- La vigilància del sistema dunar per impedir-ne l'establiment d'objectes i persones (reforç de la vigilància durant els mesos d'estiu).
- La plantació de nous exemplars de flora autòctona en zones degradades o desprotegides (repoblacions forestals a la parcel·la de Can Biga, d'on s'ha retirat un dipòsit antiincendis, a la parcel·la de Ca na Martina en les proximitats de la zona urbana, reposició de faltes a la Guàrdia d'en Garrot).

3.1.3 Programa de conservació de la fauna

Amb l'objectiu d'afavorir la fauna silvestre del Parc, i en especial les espècies prioritàries a causa de la seva singularitat, raresa o grau d'amenaça, s'han mantingut les actuacions que es fan de manera continuada al llarg dels anys, i que tot i formar part de la rutina diària de gestió de Mondragó, no deixen de ser de vital importància:

- Seguiment de la presència de mamífers nocturns amb fototrampeig, i identificació d'àrees de descans i d'alimentació.

- Manteniment d'aigua disponible en els abeuradors per a la fauna, que es troben repartits pels terrenys públics del parc natural.
- Revisió, neteja i manteniment de caixes niu per a la cria d'aus passeriformes, de rapinyaires nocturns i de rata-pinyades.
- Manteniment de punts d'aigua disponibles per a la cria del calàpet amb un volum suficient d'aigua al llarg de l'estiu.
- Col·laboració amb altres serveis i entitats en el seguiment de la presència de rapinyaires, vigilància de les àrees de cria, anellatge de polls i recomptes poblacionals (actuacions relacionades amb el falcó marí, la milana, l'aligot i l'esparver).

3.1.4 Programa de control d'espècies de flora al·lòctones

El 2020 no s'ha dut a terme cap actuació destacable de retirada d'espècies al·lòctones. De manera continuada es van fent observacions per localitzar la presència d'espècies invasores, que puguin esdevenir possibles focus des d'on s'estenguin, i posteriorment s'organitzen jornades de retirada d'aquestes plantes, algunes vegades amb la col·laboració de voluntaris.

Engany no s'ha identificat cap punt que pugui crear problemes, i l'única demanda que vàrem tenir de col·laboració de voluntaris no es va poder organitzar arrel del confinament els mesos de març a maig.

3.1.5 Programa de conservació dels hàbitats naturals

L'objectiu d'aquest programa és organitzar actuacions puntuals o continuades que contribueixin a la millora dels diferents hàbitats naturals del parc: masses boscoses, platges i dunes, litoral rocós, zones de garriga, i estanys.

La brigada del parc ha retirat protectors ja obsolets de les plantacions forestals realitzades a les zones de la punta de ses Gatoves, la Guàrdia d'en Garrot i l'itinerari de ses Fonts de n'Alis. També s'han fet dues jornades de reg, amb la col·laboració d'un camió del departament d'Incendis, els mesos de juny i agost, per facilitar la supervivència de les plantacions més joves, tant de fruiters com d'espècies silvestres.

Amb la col·laboració de l'ajuntament de Santanyí es va procedir a netejar les platges a començament d'any, després de que la tempesta Glòria ocasionés nombrosos problemes conseqüència del fort onatge i dels vents que assolaren tot el Llevant de l'illa el mes de febrer. El mes de maig es va retirar una gran quantitat d'alga (posidònia) de les platges, i les restes que s'acumularen a s'Hort d'en Metge foren cribades per retirar-hi les restes de

plàstics i altres fems per una brigada de s'Estel de Llevant (dins del projecte de conservació d'espais naturals amb fons de l'Impost de Turisme Sostenible, ITS). Des del mes de novembre els treballadors de l'empresa pública municipal de Santanyí han iniciat el retorn de la posidònia a les platges.

3.1.6 Programa de conservació del sistema dunar de s'Amarador

Durant l'any 2020 s'han mantingut en bon estat les infraestructures de tancament de la platja de s'Amarador que protegeixen el sistema dunar i s'ha instal·lat un nou tancat amb pals de fusta tractada i corda a la zona de s'Hort d'en Metge, als dos costats del començament de l'itinerari número 5, que era la part del projecte que quedava per executar. També s'ha desmuntat una antiga paret de pedra de caràcter agrari, que es trobava en estat de runa, i que obstaculitzava el desenvolupament de la duna. Acabat l'any, sols falta col·locar algunes senyals informatives, que no han estat instal·lades per manca de la pertinent autorització del Servei de Costes, que actualment està en tràmits. Aquesta actuació ha estat realitzada amb finançament del fons de l'ITS, de manera coordinada amb el servei de Projectes d'Espais Naturals (DGENiB).

Dins d'aquest mateix projecte manca encara una actuació important que no ha pogut ésser executada per manca de permisos, i ha estat inclosa novament al Programa Anual d'Execució de 2021 com a projecte futur. Es tracta de la construcció d'una passarel·la elevada de fusta que ha de substituir l'accés a la platja de s'Amarador de l'actual escala, i que impedeix la morfologia natural de la duna pel costat esquerre del sistema.

3.1.7 Projecte de gestió i conservació dels espais naturals amb persones en risc d'exclusió social (projecte ITS)

Ja hem parlat amb anterioritat d'aquest projecte, que ha proporcionat una brigada d'entre 4 i 6 persones diàriament per treballar al parc natural en diferents tasques de conservació. Aquesta brigada va començar a treballar a Mondragó el 2 de setembre de 2019 i va estar operativa fins el dia 9 de setembre de 2020, en que va realitzar la darrera jornada de treball. Les tasques realitzades amb aquesta brigada de l'associació s'Estel de Llevant, entre gener i setembre de 2020, sota la coordinació del parc natural, han estat les següents:

- Restauració d'una paret seca de tancament de la parcel·la pública de Can Biga.
- Cribatge de posidònia a la zona de s'Hort d'en Metge per retirar plàstics i restes no orgàniques, i reubicació de l'alga novament a sobre la platja.
- Neteja d'itineraris i àrees d'esbarjo.

- Tractament de la fusta amb gasoil (taules i bancs, pals de senyals, estaques) i polit i pintada de ferro (baranes i enreixats).
- Neteja de litoral: retirada de fems arribats des de la mar al caló des Savinar, i al caló d'en Perdiu.
- Restauració de cantonades de paret seca en diversos portells d'accés a parcel·les.

El total de jornals de feina (dies per treballador) que incloïa aquest projecte al parc natural de Mondragó era de 885, dels quals 199 es varen realitzar l'any 2019, i 686 jornals han estat treballats el 2020, amb una aturada forçada entre el 14 de març i el 10 de maig a causa de les restriccions sanitàries.

Actuació de protecció del sistema dunar en la zona de s'Hort d'en Metge (inici de l'itinerari número 5)

3.2 Àrea de Desenvolupament Socioeconòmic

La segona àrea del Pla recull les actuacions que tenen per objecte l'explotació econòmica de l'espai protegit, i la regulació de l'aprofitament privat i social que se'n fa, per intentar compatibilitzar la conservació amb la rendibilitat econòmica tan sostenible com sigui possible.

3.2.1 Programa de col·laboració amb institucions i amb propietaris

El 2020 no ha estat un any de gran activitat econòmica, sinó tot el contrari. Dels dos establiments d'allotjament turístic que hi ha al parc natural sols un ha obert el 2020, i ho ha fet per un període molt breu de temps. També el restaurant i els xibius de les platges han tingut molt poca activitat, en comparació amb els altres anys. Per aquest motiu les col·laboracions requerides han estat mínimes, i bàsicament s'han centrat en la regulació de l'estacionament autoritzat dels propietaris i treballadors dels establiments turístics i de serveis.

A començament d'any es va rebre alguna sol·licitud per part de particulars per posar en funcionament alguna activitat productiva de tipus agrícola (com és el cas d'un hivernacle, i d'un galliner), però amb la paralització provocada per la pandèmia aquests projectes quedaren aturats.

Pel que fa a les institucions públiques, únicament podem destacar alguna col·laboració puntual amb l'ajuntament de Santanyí en tema de retirada i gestió de residus, o en la regulació de l'estacionament i la senyalització de camins.

3.2.2 Programa de signatura o manteniment de convenis o acords amb la propietat privada

No s'ha signat cap conveni amb cap propietari de terrenys al parc natural, atesa l'escassa activitat que s'ha pogut dur a terme enguany. Puntualment sí que s'han atès les demandes d'alguns propietaris de finques en casos concrets quant a la poda d'uns pins i retirada de branques d'una parcel·la veïna dels terrenys públics, l'assessorament per fer un tancat d'una propietat, o la regulació de l'estacionament en un camí veïnal per part d'un propietari.

3.3 Àrea d'Us Públic

L'àrea d'ús públic centra l'atenció en la regulació, ordenació, atenció i guiatge de les activitats que la població general desenvolupa dins d'aquest espai natural protegit. L'objectiu principal és fer compatible la conservació d'aquest espai amb l'aprofitament social del territori i els seus recursos. Per aquest motiu els diferents programes tracten de regular tot allò que els visitants poden fer a Mondragó.

3.3.1 Programa d'informació i atenció al públic

Bàsicament és al centre d'informació de ses Fonts de n'Alis, en les proximitats de les platges de Mondragó, on s'atén la majoria de les persones que visiten el parc natural de Mondragó.

El centre d'informació obre tots els dies de l'any entre les 9h i les 16h, amb l'excepció d'alguns festius nacionals (dia de Nadal, dia de Cap d'Any i dia de Reis). i compta amb una petita exposició de panells i maquetes sobre els valors principals del parc natural de Mondragó. Les dues informadores proporcionen la informació demandada pels visitants sobre què es pot fer al parc, quines rutes hi ha, quines espècies s'hi poden observar o quins equipaments s'hi poden trobar; també hi ha diferents fulletons a disposició dels visitats, així com una petita botiga on es poden comprar alguns llibres i algun objecte de record del parc natural.

Evidentment l'any 2020 ha estat un any de mínims, pel que fa a visites rebudes, ateses les restriccions de mobilitat. Cal tenir en compte que excepcionalment es va tancar el centre d'informació entre els dies 16 de març i 31 de maig, com a conseqüència de l'estat de l'alarma declarat pel govern de l'Estat.

El següent quadre mostra les dades referents al nombre de visites ateses al centre d'informació l'any 2020, mensualment, i la comparativa amb l'any anterior, de manera que es pot veure la gran incidència que ha tingut la crisi sanitària pel que fa a la mobilitat dels ciutadans.

Nombre de visitants anuals del Centre d'Informació

<i>Mes</i>	<i>Total de visitants al Centre (2020)</i>	<i>Total de visitants al Centre (2019)</i>	<i>Percentatge de variació interanual</i>
Gener	212	278	- 24%
Febrer	604	479	+ 26%
Març	106	750	- 86%
Abril	0	2.529	- 100%
Maig	0	2.629	- 100%
Juny	354	1.541	- 77%
Juliol	507	1.145	- 56%
Agost	638	1.237	- 48%
Setembre	517	1.357	- 62 %
Octubre	571	1.585	- 74%
Novembre	284	437	- 35%
Desembre	225	220	+ 2,2%
TOTAL ANY	4.018	14.187	- 71,7%

Com podem veure, el descens de visitants ha estat molt significatiu enguany, tot i que no es pot parlar de cap tendència en comparació als anys anteriors, sinó que les dades de 2020 cal interpretar-les de manera diferenciada, atès que ha estat un any totalment excepcional a causa de l'aparició de la Covid19 el mes de març.

Així i tot, podem fer alguns apunts sobre la tipologia dels visitants, ja que al Centre s'anoten aquestes dades. Per tant, com veurem al quadre següent, cal mencionar que les restriccions en mobilitat també han modificat, òbviament, el perfil del visitant del parc natural, ja que enguany ha augmentat molt, percentualment, el nombre de persones residents que ha gaudit del parc natural, respecte als turistes, majoritàriament estrangers.

Tipologia de visitants, segons l'origen

Procedència / idioma	<i>Total de visitants</i>	<i>% sobre del total (2020)</i>	<i>% sobre del total (2019)</i>
Residents Illes Balears	1.371	34,1	6.21
Resta Estat espanyol	1.024	25,5	12.00
Alemanya / germanoparlants	440	10,9	26.94
França / francòfons	398	9,9	16.18
Regne Unit / angloparlants	253	6,3	13.04
Altres nacionalitats / idiomes	532	13,2	25.63

A més del nombre de visitants, al centre d'informació es recullen altres dades complementàries que ens permeten comprovar com les hores de màxima afluència de persones són entre les 11h i les 14h. Concretament el 57% dels visitants enregistrats visiten el centre en aquesta franja, sent entre les 11h i les 12h l'hora en què més persones arriben al Parc. A partir de les 15h el descens d'usuaris és important.

Per altra banda, si ens atenem al tipus de consulta que han fet els visitants, podem interpretar quins han estat els seus interessos i quin el motiu de la visita al parc natural. Segons aquestes dades, com podem observar en la taula següent, el major nombre de consultes realitzades ho han estat sobre els itineraris, demandes del fulletó del parc amb el mapa, i la ubicació i accessos a les platges. Cal tenir en compte, però, que aquestes fan referència només a les consultes fetes al centre, i que la major part dels usuaris del parc natural no s'aturen al centre perquè ja coneixen la zona i van directament a les platges, que sens dubte són el més visitat, o bé a passejar pels itineraris del parc.

Tipologia de visitants, segons les consultes realitzades

<i>Tipus de consulta realitzada</i>	<i>Nombre de consultes</i>	<i>% sobre del total</i>
Informació sobre itineraris a peu.	420	32,5%
Demanda d'un mapa del parc natural.	396	30,6%
Ubicació i accés a les platges.	192	14,8%
Qüestions sobre preus i horaris (aparcament, visita, activitats)	70	5,4%
Informació sobre aparcaments, accessos i altres camins.	56	4,3%
Qüestions sobre fauna (ornitologia)	47	3,6%
Ubicació i accés a altres localitzacions.	44	3,4%
Qüestions sobre flora, hàbitats i altres valors naturals.	30	2,3%
Altres qüestions i informacions.	38	2,9%

Pel que fa als col·lectius que han realitzat visites al parc prèviament organitzades, i que no estan comptabilitzats en el quadre anterior, també hi ha hagut una important disminució de visitants, com era de preveure, ja que les restriccions originades per la pandèmia han

afectat molt directament a les activitats col·lectives. Les escoles, a part de paraitzar temporalment les classes, s'han vist obligades a no poder organitzar sortides fora del centre gairebé durant tot l'any 2020, i per descomptat que des del mes de març tampoc han pogut organitzar-se sortides amb altres col·lectius, si no era en petits grups familiars i en cap cas superior a 9 persones.

La taula que aquí podem veure, resumeix les activitats que s'han dut a terme amb grups organitzats, i compara les dades amb les de 2019 perquè puguem veure clarament com ha afectat la pandèmia sanitària a l'organització d'activitats col·lectives:

Nombre de visitants en grups organitzats

<i>Tipologia de visites organitzades</i>	<i>Nombre de grups (2020)</i>	<i>Nombre de grups (2019)</i>	<i>Nombre de visitants (2020)</i>	<i>Nombre de visitants (2019)</i>
Escolars en visita guiada	14	37	450	1537
Escolars per lliure	1	11	140	539
Visites autoritzades adults	4	13	142	579
Participants activ. agenda	19	25	228	480
Voluntariats organitzats	2	4	46	144
TOTAL	40	90	1.006	3.279

En total el nombre total de visites que ha rebut el centre d'informació de ses Fonts de n'Alis l'any 2020, incloses les visites per lliure a nivell particular, i els integrants de grups organitzats, ha estat de 5.024 persones, la qual cosa suposa una baixada del 71,3% respecte dels 17.466 visitants atesos l'any anterior.

Per altra banda, el parc natural compta amb una oficina administrativa ubicada al centre de Santanyí (carrer de Can Llaneras, 8), que s'obre de dilluns a divendres en horari de matí (de 8h a 15h), on també es realitza complementàriament la funció d'atenció dels usuaris. En aquest cas l'afluència de persones és molt menor que al centre d'informació, i el perfil dels usuaris és molt diferent, doncs bàsicament s'hi atenen consultes més específiques que afecten els veïns del municipi, els propietaris de finques al Parc, els investigadors, els treballadors de l'administració pública, etc.

L'any 2020 el nombre total de persones ateses a l'oficina administrativa ha estat de 153, xifra que representa un descens del 61% respecte de 2019, any en què s'atengueren prop de 400 persones.

3.3.2 Programa de publicacions

L'objectiu d'aquest programa és comptar amb material imprès per millorar el servei d'atenció al públic i que els visitants puguin aprofundir en els seus coneixements sobre Mondragó, tant durant les visites al Parc com des de casa, atès que els fulletons i les guies de visita són materials que permeten tant preparar prèviament les sortides pel parc, com complementar posteriorment l'experiència al camp, amb una informació escrita que enriqueix la comprensió d'allò que s'hagi pogut observar.

El 2020 el parc natural tenia prou material imprès per poder atendre les previsions de visites que teníem, per la qual cosa no s'ha sol·licitat cap reedició de fulletons. Si a més tenim en compte l'escassa arribada d'usuaris durant molts mesos i la impossibilitat de donar material imprès als visitants, com a mesures preventiva per evitar el contacte i l'intercanvi de virus entre persones, es fa evident que no han sorgit noves necessitats de publicacions en paper aquest any. Per altra banda, enguany hem pogut comprovar els avantatges que pot tenir en determinades ocasions disposar de material informatiu en format digital, perquè la gent pugui descarregar-se als mòbils, ordinadors i tablettes les publicacions necessàries, a través del web de la Comunitat autònoma o de lectors dels codis per escanejar, que hem posat a l'abast del públic al centre d'informació.

Amb tota aquesta situació tan excepcional, hem pogut comprovar la bona acceptació que té de cada cop més la informació en format digital, cosa que ens ha plantejat la possibilitat de treballar en un futur de cada cop més en l'elaboració de fulletons i traduccions descarregables en aparells electrònics, i mantenir les publicacions tradicionals en paper de forma més secundària, únicament ens els idiomes més demandats.

3.3.3 Programa de senyalització

Com que l'any 2019 es va substituir bona part de les senyals informatives del Parc, aquest any s'han fet poques actuacions en aquest àmbit: bàsicament la instal·lació d'algunes senyals incloses en el projecte de conservació del sistema dunar de s'Amarador, i la substitució d'algun cartell que s'havia deteriorat, com és el de prohibició de l'estacionament a l'esplanada de darrera la platja de ses Fonts de n'Alis.

Una activitat restringida està augmentant molt al llarg dels darrers anys, i que el 2020 ha tengut una gran demanda com a conseqüència de la impossibilitat de viatjar i realitzar altres activitats, és l'acampada, així com les sortides i pernoctacions amb caravanes, i el gaudi dels espais naturals en família. Aquesta tendència l'hem notat clarament al parc natural de Mondragó, i hem instal·lat uns panells als dos aparcaments recordant la prohibició d'acampar al parc natural.

Finalment, enguany hem comptat amb la presència i el treball d'una estudiant de tercer curs de biologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, en pràctiques al parc natural durant els mesos d'estiu, i entre d'altres tasques ha estat col·laborant en la realització d'un inventari actualitzat de totes les senyals del parc natural i dels accessos per carretera, i en la comprovació de l'estat actual de totes elles, que ha de servir com a base per establir les necessitats de senyalització nova o substitutiva un futur proper.

3.3.4 Programa de la botiga del Centre d'Informació

Quant a la botiga del centre d'informació, enguany ens havíem proposat treballar en l'adequació de la botiga a la demanda que es pot generar en un espai natural, doncs des de fa un anys les vendes han minvat mot atès que els objectes que s'hi troben possiblement hagin deixat de despertar l'interès dels visitats.

La idea inicial era veure quins objectes, ja sigui per la seva relació directa amb la conservació dels espais naturals, o bé per ser productes locals, podrien posar-se a la venda en el centre d'informació, i contribuir millor en els objectius de gestió del parc natural. Com ha passat en molts altres programes, la irrupció de la crisi sanitària i la paralització de l'activitat comercial i turística, han provocat que els esforços es dirigissin en adequar els equipaments i les possibilitats d'ús del parc a les noves necessitats preventives i de seguretat generades per la pandèmia, i no s'ha realitzat cap canvi pel que fa a la botiga, que ha quedat totalment en segon terme.

3.3.5 Programa d'interpretació i educació ambiental

L'objectiu d'aquest programa és donar a conèixer els valors patrimonials del parc natural a la població escolar i adulta, així com fomentar una actitud respectuosa amb el medi ambient. Però precisament aquesta àrea és una de les que més afectades s'han vist per les restriccions socials i de mobilitat derivades de la crisi sanitària.

Els itineraris i tallers que s'havien ofertat inicialment per al curs 2019/20, van haver de ser modificats per poder mantenir una oferta d'activitats educatives que mantingués les mesures preventives necessàries, per la qual cosa des del dia 14 de març es varen suprimir els tallers presencials i les activitats d'aula, i es va mantenir la possibilitat de fer activitats escolars a l'aire lliure i que no requerissin la manipulació manual de materials.

L'oferta educativa inicial, per als grups escolars, inclou una visita prèvia dels educadors del Parc als centres, que serveix per introduir els alumnes en l'activitat que posteriorment desenvolupen al parc natural. Aquestes visites se solen fer entre 10 i 7 dies abans de l'activitat, enguany s'han realitzat visites prèvies amb normalitat només fins a la declaració de l'estat d'alarma, el mes de març, i després se'n pogueren fer algunes més a finals d'any,

comptant amb totes les indicacions de seguretat fetes per les autoritats. En total l'any 2020 s'han realitzat 13 visites prèvies en què han participat 407 alumnes, més una visita virtual per videoconferència amb 25 participants.

Els itineraris interpretatius que s'han pogut desenvolupar, arrel de l'escassa demanda que hi ha hagut, han estat 11, i han comptat amb 395 participants. A més s'ha realitzat un únic taller amb 50 alumnes. Aquestes dades representen, en comparació amb l'any 2019, una reducció del 74,8% del nombre d'escolars que han realitzat activitats a Mondragó.

Al quadre següent detallam quina era l'oferta inicial d'activitats escolars, i quina ha estat la demanda real durant el 2020:

Nombre de participants en activitats escolars

<i>Tipus d'activitat</i>	<i>Nom de l'activitat</i>	<i>Nombre de grups visitants</i>	<i>Nombre de participants</i>
Taller al Parc	Descobrir Mondragó amb na Monda.	0	0
Itinerari guiat	Paisatge de marina.	4	106
Itinerari guiat	El litoral de Mondragó.	3	155
Itinerari guiat	La petjada històrica.	1	37
Itinerari guiat	Mosaic d'ambients.	0	0
Itinerari guiat	Descobrim s'Amarador.	3	97
Taller al Parc	Investigam la Biodiversitat.	0	0
Taller a l'escola	Ornaments nadalencs amb motius de la natura.	0	0
Taller a l'escola	Taller de torró d'ametlla.	0	0
Taller al Parc	Els fòssils ens expliquen el passat.	1	50
TOTAL		12	445

Pel que fa al curs 2020/21, l'oferta educativa ha hagut de ser adaptada a les actuals condicions sociosanitàries, prenent com a base el treball en grups bimbolla, intentant que el contacte es restringeixi al mínim de persones, evitant les ràtios grosses i les activitats en llocs tancats. A més, s'ha elaborat material audiovisual per remetre a les escoles si els interessa i facilitar així que puguin que puguin fer una activitat sobre aquest espai natural sense sortir del centre.

3.3.6 Programa d'agenda d'activitats

L'oferta d'activitats educatives i participatives destinades al públic general, tant adult com familiar, es basa en les activitats d'agenda, que són activitats organitzades al llarg de l'any, preferentment els dissabtes, i que es publiciten a través del web institucional i de les xarxes socials.

Aquestes activitats d'agenda normalment es fan amb grups petits, i són gratuïtes però cal inscripció prèvia, a través d'un formulari electrònic i d'una telefonada, per poder mantenir un nombre màxim de participants i garantir les visites en unes condicions adequades. Enguany, a més a més, hi ha hagut el factor limitant del coronavirus, que ha obligat a realitzar les activitats en grups encara més petits i mantenint totes les mesures necessàries de seguretat, pel que fa als aforaments, la distància social i l'aplicació de mesures materials de prevenció.

Durant l'any 2020 s'han organitzat activitats tots els mesos que això ha estat possible, si bé és evident que hi ha hagut un descens considerable de participants, com podem apreciar en el quadre que presentem a continuació.

Activitats d'agenda realitzades el 2020

Activitat d'agenda organitzada	Data	Nombre de participants
Recompte d'aus aquàtiques hivernants als estanys.	11/01/2020	6
Torres i torrers: itinerari litoral.	08/02/2020	27
Ruta arqueològica de ses Coves del Rei.	29/02/2020	29
El llenguatge de les roques: visita geològica.	06/06/2020	7
El llenguatge de les roques: visita geològica.	13/06/2020	8
Des Burgit a s'Amarador: un passeig per Mondragó.	20/06/2020	6
Coneix Mondragó des de la mar amb la Balear.	07/07/2020	16
Coneix Mondragó des de la mar amb la Balear.	08/07/2020	16
Coneix Mondragó des de la mar amb la Balear.	09/07/2020	14
Coneix Mondragó des de la mar amb la Balear.	10/07/2020	17
Les flors del litoral de Mondragó.	01/08/2020	2
Coves i secrets costaners.	08/08/2020	10
Alliberament de fauna recuperada.	26/09/2020	10
Vens a fer caixes niu per als caçamosques?	10/10/2020	6
Vens a fer caixes niu per als caçamosques?	17/10/2020	10
Cala Mondragó com a exemple de cala del Llevant de Mallorca	14/11/2020	13
Itinerari prehistòric: petjades de Myotragus, capades de moro i coves d'enterrament.	21/11/2020	13
Itinerari prehistòric pel litoral de Mondragó.	12/12/2020	12
Cala Mondragó com a exemple de cala del Llevant de Mallorca.	19/12/2020	6
TOTAL		228

Per altra banda, i per contrarestar les dificultats que ha suposat la pandèmia en tot el que són actes socials, s'han oferit activitats personalitzades per a grups petits, bàsicament famílies o parelles, que han pogut gaudir de visites guiades per un educador ambiental, que els ha acompanyat en un recorregut sempre a l'aire lliure, aportant explicacions sobre

el que es visitava. Principalment aquestes visites han estat ofertades els dimarts i dimecres dels mesos de juny, juliol i agost, i han tengut una bona acollida per part dels residents de l'illa de Mallorca: s'han realitzat 21 visites guiades en les què han participat 127 persones.

3.3.7 Programa de gestió i seguiment del funcionament dels aparcaments del parc

L'objectiu del programa és dur a terme un seguiment del correcte funcionament dels aparcaments de ca sa Muda i de ca Na Martina, sobretot durant els mesos de major afluència de visitants (de juny a setembre), que és quan presenten problemes derivats de la massificació que pateixen les platges del parc natural, i en conseqüència també els accessos i els aparcaments.

L'any 2019 va finalitzar la vigència del contracte de gestió dels dos aparcaments per mitjà de l'associació s'Estel de Llevant, que facilita l'ocupació laboral de persones en risc d'exclusió. El 2020, atesa l'excepcionalitat de la temporada turística, que ha estat molt breu i molt més fluixa que els altres anys, no s'ha tramitat un nou contracte obert com estava previst, sinó que únicament s'ha formalitzat un contracte menor amb durada els mesos de juliol i agost, perquè fos regulat l'estacionament i hi hagués treballadors vetllant perquè s'acomplissin les normes de distanciament social i no es produïssin problemes, si bé l'estacionament s'ha mantingut com un servei gratuït durant tot l'any.

Des del parc s'ha contractat també la instal·lació i neteja periòdica de quatre cabines sanitàries, dues a cada aparcament, des del mes de juny fins a l'octubre, per millorar el servei al públic visitant. Normalment aquesta actuació s'inclou dins del contracte de gestió dels dos estacionaments, si bé enguany, com hem dit, no n'hi hagut.

Un cop més, la situació sanitària ha derivat en una important caiguda de les xifres a què estàvem avesats els últims anys al parc natural de Mondragó, i en el cas dels dos aparcaments hem passat d'uns recomptes que demostraven l'estacionament de més de

89.000 vehicles l'any 2019, a unes dades que si bé no són tan exactes, perquè no es cobrava i per tant no es regulava tan estrictament l'estacionament, ens donen unes xifres mitjanes de 155 vehicles estacionats en el moment de màxima afluència del dia, durant el mes de juliol, i de 180 vehicles en la franja horària de major ocupació el mes d'agost. Aquests recomptes suposen uns 10.400 vehicles estacionats, si atenem els recomptes en els moments de màxima afluència. Malgrat hi hagi hagut un cert rodatge d'usuaris, i una substitució dels visitants del matí per altres al capvespre, les dades totals de vehicles usuaris dels aparcaments han quedat molt lluny dels prop de 90.000 comptabilitzats l'any anterior (43.436 els mesos de juliol i agost).

3.3.8 Projecte de millora de la mobilitat al parc natural

L'objectiu d'aquest projecte era regular i millorar els accessos tant per als vehicles com per als vianants en els accessos a la costa, fent acomplir les prescripcions del Pla d'ordenació del parc natural.

L'any 2019 ja es varen realitzar tota una sèrie d'actuacions amb la col·laboració del Consorci de Transports de Mallorca, dirigides a evitar l'estacionament il·legal en zones no permeses, i a millorar l'accés a peu a través d'un passeig entre l'aparcament de ses Fonts de n'Alis i la platja.

Del projecte va quedar pendent el trasllat de l'aturada dels autobusos públics fins a l'aparcament, per evitar la baixada dels busos fins a la platja i l'impacte que això genera, a nivell visual, de renous, d'ocupació d'espai i de seguretat per als vianants. Enguany la línia d'autobús que opera a Mondragó no estat operativa, per tant resta pendent per a 2021 la modificació de l'aturada.

3.3.9 Projecte de Cartografia de les finques públiques

L'objectiu de cartografiar les propietats públiques del Govern de les Illes Balears al parc natural de Mondragó, per poder posar a disposició del públic aquesta informació a través dels programes de cartografia en línia, no ha estat encara dut a terme, doncs calia complementar la feina d'oficina amb comprovacions in situ a l'espai natural. Bona part de l'activitat pública ha quedat alentida enguany per l'aparició de noves necessitats i l'adaptació del treball a unes noves condicions en teletreball i reduint tot allò que requeria del treball presencial.

Embarcació de pesca tradicional «la Balear», col·laborà en les visites marines al Parc el juliol de 2020

3.4 Àrea d'Investigació i Seguiment

La millora del nivell de coneixement dels elements que conformen el parc natural, l'aprofundiment en com evolucionen, el seguiment dels resultats de les mesures que es prenen, l'anàlisi dels fets, causes i efectes que esdevenen, tot això és fonamental per gestionar l'espai natural amb coneixement de causa. La investigació i el seguiment dels paràmetres naturals i de les espècies són fonamentals i justifiquen per si mateixos la protecció d'un espai natural.

3.4.1 Programa de foment de la investigació al parc

Aquest programa inclou totes les actuacions que possibiliten la investigació: les tramitacions de permisos, la redacció d'autoritzacions i l'establiment de les condicions en què s'autoritzen, la disposició dels equipaments i coneixements del parc per als investigadors, el tutoratge d'estudiants, la recerca de mitjans econòmics i materials per investigar.

L'any 2020 s'han mantingut les línies d'investigació tradicionals, com es detalla als apartats següents, i no s'han iniciat nous projectes d'investigació directament o indirecta a causa de la peculiaritat d'aquest 2020, doncs no hi ha hagut peticions noves, ni tampoc hem comptat amb pressupost disponible, ni amb la possibilitat de tramitar nous contractes.

3.4.2 Programa de seguiment de paràmetres meteorològics

El parc natural de Mondragó compta amb una estació meteorològica oficial, que fou instal·lada per l'Agència estatal de meteorologia (AEMET) al costat del centre d'informació del parc, en les proximitats de Cala Mondragó. Des de l'any 2002 s'anoten diàriament les dades mínimes i màximes de temperatura, la pluviometria, l'evapotranspiració i qualsevol incidència observada, i mensualment s'envien les dades a l'Institut Meteorològic de les Illes Balears.

Els estudis meteorològics poden ser molt útils a l'hora d'avaluar l'evolució de les poblacions naturals, ja que hi ha una gran relació entre l'estat de salut de les poblacions vegetals, i el comportament de les espècies animals, amb l'evolució meteorològica.

El quadre següent ens mostra un resum de les principals dades recollides el 2020: temperatures mitjanes mensuals màximes, mínimes, la temperatura mitjana de cada mes, i el total de pluges mensual i anual. En resum, podem concloure que el 2020 ha mantingut la tendència que ja veiem l'any anterior a una disminució pluviomètrica i un augment de la temperatura. El total de pluja anual ha estat inferior als 400 l/m² i la temperatura mitjana

anual ha augmentat quasi set dècimes respecte de 2019, si bé les dades mitjanes dels mesos d'estiu han estat lleugerament més baixes que les de l'estiu anterior.

Principals dades meteorològiques de 2020: estació del parc natural de Mondragó

<i>Mes / paràmetre</i>	<i>Temperatura màxima mitjana: °C (diferència respecte de 2019)</i>	<i>Temperatura mínima mitjana: °C (diferència respecte de 2019)</i>	<i>Temperatura mitjana mes: °C (diferència respecte de 2019)</i>	<i>Pluja mensual en litres/m2 (diferència respecte de 2019)</i>
GENER	16,4 (+1)	7,2 (+1,9)	11,8 (+1,4)	130 (+120,1)
FEBRER	18,3 (+1,5)	8,7 (+2)	13,5 (+1,8)	1,7 (-0,8)
MARÇ	17,7 (-0,7)	9,7 (+1,5)	13,7 (+0,4)	22,3 (+20,4)
ABRIL	19,4 (-0,3)	12 (-1)	15,7 (+0,3)	61,8 (+30,7)
MAIG	24,3 (+1,5)	15,7 (+2,8)	20 (+2,1)	46,5 (+25,1)
JUNY	26,8 (-0,5)	17,8 (=)	22,3 (-0,3)	25,9 (+25,9)
JULIOL	30,1 (-1,2)	20,9 (-1,3)	25,6 (-1,2)	5,6 (+5,6)
AGOST	30,9 (+0,3)	21,8 (-0,6)	26,4 (-0,1)	5,1 (-57,8)
SETEMBRE	27,5 (+0,5)	19,7 (-1,1)	23,7 (-0,3)	25,4 (+21,6)
OCTUBRE	23,7 (-1,2)	13,8 (-2,6)	18,8 (-1,9)	10,2 (-64,8)
NOVEMBRE	21 (+2,8)	13,1 (+2,7)	17,1 (+2,8)	12,7 (-117,2)
DESEMBRE	16,7 (-0,7)	7,9 (-1,6)	12,3 (-1,2)	23,2 (-26)
MITJANES (°C)	22,78 (+0,26)	13,93 (+0,39)	18,38 (+0,68)	
PLUJA TOTAL				392 (-17,2)

3.4.3 Programa de seguiment d'hàbitats i espècies

L'objectiu de fer un seguiment continu dels valors naturals del Parc, tant dels diferents hàbitats o ambients, com de les espècies més representatives, és el de tenir dades que ens indiquin com es conserven i quins efectes té la gestió realitzada.

L'any 2020 ha estat positiu per algunes espècies i ha permès la regeneració d'alguns ambients en un grau major del que es podia preveure com a conseqüència directe en primer lloc del confinament estricte que va propiciar que durant dos mesos, a començament de la primavera, no hi hagués gent al camp; i en segon lloc de l'important descens de visitants, que ha alleugerit la pressió que l'espai natural ha rebut pel que fa al nombre de vehicles, embarcacions i visitants a tots els efectes.

Les principals actuacions que aquest any s'han realitzat de seguiment dels paràmetres naturalístics han estat les següents:

- Revisió i presa de dades d'ocupació de les caixes-niu per a passeriformes i altres aus, a càrrec de l'ornitòloga Cristina Fiol.

El seguiment d'ocupació de caixes-niu permet comprovar l'ocupació d'aquests nius artificials, que són instal·lats precisament per fomentar la nidificació de les aus al parc. Des de 2009 es fa un seguiment continuat de l'ocupació dels nius, prenent dades sobre el percentatge d'ocupació, les espècies que les utilitzen, l'èxit reproductiu, el nombre de d'ous i polls de les postes, etc. A l'inici del període de

seguiment hi havia instal·lats i controlats 105 nius, als quals s'han afegit enguany 6 caixes per a Menjamosques (*Muscicapa tyrrenica*) i 2 per a mussol. Del còmput de caixes niu instal·lades, un 71% d'elles han tingut activitat reproductora, sent les espècies que hi han criat les següents: taulader (*Passer domesticus*), ferrerico (*Parus major*), formiguer (*Jynx torquilla*) i puput (*Upupa epops*).

- Estació d'anellament d'esforç constant, a càrrec de l'ornitòloga Cristina Fiol.

Entre els mesos de setembre i novembre de 2020 s'han realitzat anellaments a l'estació de s'Amarador, atès que la campanya de primavera no ha pogut realitzar-se a causa de les restriccions de mobilitat.

Aquesta estació ha estat funcionant els anys 2006 a 2008, i des de 2015 a 2020. El fet de poder tenir dades anuals ens permet fer un seguiment progressiu, i avaluar l'evolució de la salut de l'espai a més d'observar tendències de comportament de les distintes espècies.

El total d'espècies que s'han pogut capturar i anellar aquesta campanya ha estat de 22. La mitjana anual d'espècies anellades, del conjunt d'anys realitzats des de 2005, ha estat de 23. Cal tenir en compte que el nombre d'espècies depèn molt directament dels mesos en què es realitzin les captures, i el 2020 només s'han fet durant 3 mesos, i no durant els 6 mesos que havíem previst.

- Seguiment de l'activitat reproductora del calàpet en les basses temporals i punts d'aigua d'origen antròpic (safaretjos i piques).

Com cada any, s'han fet sortides per observar i constatar l'activitat reproductora del *Bufotes balearicus*, tot i que el confinament forçat d'aquesta primavera no ens ha permès obtenir dades completes per a aquesta espècie.

3.4.4 Programa de seguiment de la qualitat de les aigües dels estanys

L'objectiu fonamental del programa és el seguiment periòdic de la qualitat de les aigües de l'estany de s'Amarador i del de ses Fonts de n'Alis, d'on es recullen 4 mostres d'aigua trimestralment i es controla l'evolució d'una sèrie de paràmetres físicoquímics i microbiològics que ens mostren en quin estat es troben aquestes aigües. Els mostresos que es fan són portats al Laboratori de l'aigua, de la Conselleria de Medi Ambient i Territori (D.G de Recursos Hídrics), que és on són analitzats i des d'allà ens remeten els resultats de les analítiques.

Enguany no es va poder realitzar el mostreig corresponent a la primavera (que s'havia de fer el mes de maig), però es realitzaren els 3 mostresos restants, amb medicions i presa de mostres als dos estanys els dies 19 de febrer, 13 de juliol i 3 de novembre. Els resultats dels anàlisis realitzats han estat correctes, entrant dins dels paràmetres mitjans habituals.

3.4.5 Programa de manteniment de la base de dades de biodiversitat

Com és habitual, els treballadors del parc han recollit observacions interessants de les diferents espècies de fauna realitzades durant les sortides de camp. S'ha anat completant un registre d'observacions naturalístiques d'especial interès, pel fet de tractar-se d'espècies vulnerables o en perill, amb escassa presència a la zona, o d'interès per algun altre motiu (per la seva representativitat, per ser migrants poc habituals, perquè s'hi fa un seguiment específic, perquè s'hi localitzin nius amb constatació de cria, etc.)

Les observacions d'espècies al Parc, registrades al llarg dels anys, permeten disposar d'una base de dades que es va completant al llarg del temps i constata la salut d'aquest natural protegit, ja que permet identificar tendències quant al seu estat de conservació, i veure com poden afectar fets puntuals en les dinàmiques de població de les espècies.

Al llarg de 2020 es poden destacar com a principals anotacions les que fan referència al flamenc, *Phoenicopterus roseus*, que es va poder observar a l'estany de ses Fonts de n'Alis entre el 4 i el 10 de març; al gaig blau, *Coracias garrulus*, un migrant rar a Mallorca, observat a Solimina el mes d'agost; a diversos avistaments de voltor negre, *Aegypius monachus*, sobrevolant el parc; a l'aligot, *Buteo buteo*, una espècie la nidificació de la qual no havia estat citada anteriorment a Mondragó, i que enguany hi ha criat amb èxit; a la milana, *Milvus milvus*, que ha criat novament dins del Parc i per partida doble, doncs enguany ha estat localitzat un segon niu, tenint ja dues parelles reproductores que han nidificat dins del parc natural.

El llistat d'espècies destacades citades el 2020 al parc natural de Mondragó és el següent:

• <i>Actitis hypoleucos</i>	<i>Aegypius monachus</i>
• <i>Alcedo atthis</i>	<i>Anas platyrhynchos</i>
• <i>Aquila pennata</i>	<i>Bufotes balearicus</i>
• <i>Buteo buteo</i>	<i>Calonectris diomedea</i>
• <i>Caprimulgus europaeus</i>	<i>Charadrius alexandrinus</i>
• <i>Circus aeruginosus</i>	<i>Coracias garrulus</i>
• <i>Corvus corax</i>	<i>Egretta garzetta</i>
• <i>Falco eleonorae</i>	<i>Falco peregrinus</i>
• <i>Fulica atra</i>	<i>Gallinula chloropus</i>
• <i>Genetta genetta</i>	<i>Himantopus himantopus</i>
• <i>Luscinia megarhynchos</i>	<i>Macroptodon mauritanicus</i>
• <i>Martes martes</i>	<i>Merops apiaster</i>
• <i>Milvus milvus</i>	<i>Morus boschanus</i>
• <i>Motacilla cinerea</i>	<i>Mustela nivalis</i>
• <i>Muscicapa striata</i>	<i>Oenanthe oenanthe</i>
• <i>Oriolus oriolus</i>	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>
• <i>Phoenicopterus roseus</i>	<i>Prunella modularis</i>
• <i>Rallus aquaticus</i>	<i>Regulus regulus</i>
• <i>Suncus etruscus</i>	<i>Tachybaptus ruficollis</i>

- *Testudo hermanni*
- *Tringa nebularia*
- *Turdus torquatus*
- *Vanellus vanellus*

Tringa glareola
Turdus philomelos
Upupa epops
Xiphias gladius

3.4.6 Projecte de recuperació i d'investigació sobre el jaciment de “ses Coves del Rei”

Si bé l'any 2018 es va redactar un estudi d'avaluació i propostes d'actuació per millorar aquest jaciment arqueològic, que està catalogat, l'objectiu d'executar una actuació de millora seguint les pautes que marca aquest estudi no ha pogut aconseguir-se enguany, atesa l'excepcional situació que no ens ha permès comptar amb la col·laboració de brigades externes. Aquest projecte ha quedat pendent de que pugui executar-se durant el 2021.

Centre d'Informació del P.N de Mondragó (carretera Portopetro – Mondragó, s/n, Ses Fonts de n'Alis)

3.5 Àrea de Participació

L'àrea de participació inclou totes aquelles actuacions que suposen la participació de la societat en la gestió del parc natural, així com la participació del parc natural en projectes i esdeveniments organitzats per altres entitats, públiques o privades.

3.5.1 Programa de comunicació

L'objectiu del programa de comunicació és el de fer difusió dels valors del parc natural, però també de la gestió que s'hi fa i les activitats que s'organitzen.

El centre d'informació de Ses Fonts de n'Alis, juntament amb les xarxes socials, tant les pròpies del parc natural com les de la Conselleria de Medi Ambient i Territori, permeten arribar a un gran nombre de persones, a l'hora de poder compartir informacions i fer difusió de les activitats obertes al públic.

L'any 2020 ha suposat un repte quant a la capacitat comunicativa de les administracions públiques, doncs les circumstàncies han obligat a fer un esforç en millorar tota la comunicació a distància, atesa la dificultat que hi ha hagut quant a desplaçaments i sociabilització. Per aquest motiu, tant des del departament de Premsa de la Conselleria com des del servei d'educació ambiental del parc natural de Mondragó s'han augmentat les comunicacions a través de les xarxes socials i la web institucional, i s'ha creat material audiovisual per contribuir al coneixement de l'espai natural des de casa, o des de l'aula, com alternativa a altres activitats que normalment es realitzen presencialment al parc.

3.5.2 Programa de voluntariat ambiental

L'any 2020 s'ha dut a terme una activitat de voluntariat, realitzada al llarg de tres jornades per diferents grups d'alumnes d'ESO de l'institut d'educació secundària de Santanyí.

Les activitats de voluntariat ambiental tenen com objectiu la participació de la societat en la gestió del parc natural, de manera organitzada, ja sigui a través d'associacions, empreses o centres culturals i educatius.

En aquest cas, foren alumnes d'educació secundària els que dintre d'una activitat organitzada pel mateix institut, en col·laboració amb el parc natural, es desplaçaren a tres zones diferents (parcel·la de Can Biga, parcel·la de Ca sa Muda i itinerari de la Guàrdia d'en Garrot), on realitzaren repoblacions amb vegetació natural autòctona per afavorir la regeneració de tiranys oberts fora dels camins, recuperar la capa vegetal en una parcel·la on hi havia hagut un dipòsit d'incendis, i millorar l'estètica d'un indret proper a la zona urbana de ses Fonts de n'Alis.

Les activitats foren realitzades els dies 19, 20 i 26 de novembre, i hi participaren un total de 83 persones, que sembraren 170 plantes, entre alzines, ullastres, pins, savines, xiprells i estepes.

3.5.3 Programa de la Junta Rectora

Com es podia preveure, l'any 2020 no han estat convocades sessions de Junta rectora ni al parc natural de Mondragó ni a cap altre espai natural protegit de la xarxa autonòmica, ateses les restriccions de mobilitat i la impossibilitat d'organitzar reunions amb un elevat nombre d'assistents.

Ha quedat pendent, per quan sigui possible, la convocatòria del màxim òrgan de gestió del parc natural, al qual hauran de presentar-se els documents de planificació i memòries de gestió corresponents a diverses anualitats.

3.5.4 Altres activitats participatives

Enguany Mondragó ha acollit una estudiant de tercer curs del Grau de Biologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, Margalida Vidal, que entre els mesos de juliol i setembre va desenvolupar les pràctiques acadèmiques externes a través d'un conveni de col·laboració entre la Facultat de Biociències de la Universitat Autònoma i el Govern de les Illes Balears.

Les activitats realitzades durant aquest període foren les següents: La recollida de dades i anàlisi de l'estat de conservació dels estanys; un estudi, investigació i avaluació de la senyalització d'us públic del Parc, i redacció de propostes de millora; la revisió i actualització dels itineraris autoguiats del Parc; i actuacions de seguiment de l'estat de conservació de les finques agrícoles.

Activitat de reforestació realitzada amb un grup de voluntaris de l'IES de Santanyí el mes de novembre

3.6 Àrea de Manteniment

L'àrea de manteniment inclou les actuacions que tenen per finalitat millorar i/o mantenir en bon estat equipaments i infraestructures del parc natural (oficina, centre d'informació, aparcaments, àrees d'esbarjo, itineraris, senyalització, etc.), així com els hàbitats generals i ambients naturals d'aquest espai (masses boscoses, platges, zones humides, terrenys agrícoles, etc.)

3.6.1 Programa de manteniment general

Recull totes les actuacions habituals de manteniment d'equipaments i infraestructures del parc natural, la neteja i retirada de residus, el manteniment de vehicles, eines i maquinària, i totes aquelles tasques quotidianes que fan que el parc natural es vegi atès i cuidat.

Les principals tasques de manteniment fetes al parc, a part de les feines més quotidianes de neteja, recollida de residus, manteniment de vehicles i maquinària, manteniment diari de les instal·lacions, etc. han estat:

- Neteja i retirada de plàstics i residus voluminosos trets per la mar, a diferents punts de la costa, per la qual cosa s'ha comptat amb el suport de la brigada aportada amb fons de l'impost de turisme sostenible (caló des Savinar, caló des Burgit, caló d'en Perdiu, s'Amarador, i caló d'en Garrot).
- Retirada de protectors de repoblació en moltes plantacions on les plantes ja tenen una entitat important i no requereixen protector.
- Reforçaments puntuals de la senyalització en llocs que ho han requerit: sistema dunar a s'Hort d'en Metge, aparcaments públics i esplanada de ses Fonts de n'Alis.
- Poda d'arbres i arbustos a les zones de major ús públic: camins, itineraris autoguiats, àrees d'esbarjo, aparcaments...
- Reparació de portells i esbaldrecs en parets de pedra en sec en diversos punts dels tancaments públics.
- Donar tractament de gasoil al mobiliari de les àrees d'esbarjo i pals de les senyals.
- Llimat i pintada de baranes i reixes metàl·liques del niu de metralladores de la Guàrdia d'en Garrot.
- Fer i mantenir els tancats dissuasoris amb pals i corda al sistema dunar, itineraris, zones de repoblació, alguns indrets a la costa.
- Eliminació de vegetació dels camins, accessos a s'Amarador, voltants dels equipaments.

- Reg de les plantacions agrícoles i forestals amb el suport d'un camió cisterna els mesos de juliol i agost, i reg amb el remolc i un dipòsit de les plantacions més joves també durant la primavera.
- Retirada d'alguns pins morts o caiguts en diverses zones, i crema de restes vegetals, per evitar la proliferació de plagues.
- Substitució d'un tram en mal estat de la passarel·la per a persones amb mobilitat reduïda, al començament de l'itinerari de sa Punta de ses Gatoves, i millora del traçat de l'itinerari.

3.6.2 Programa de manteniment i gestió agrícola

L'objectiu d'aquest programa és conservar, potenciar i recuperar el paisatge agrari tradicional de les finques públiques del parc natural de Mondragó.

Com cada any, s'ha desplaçat al parc natural un tractor que ha permès llaurar les parcel·les agrícoles de les finques públiques, i la brigada de manteniment ha tengut especial esma en el manteniment dels arbres joves, que s'han anant sembrant durant els últims anys. Aquestes plantacions han estat regades diverses vegades al llarg de l'estiu.

La brigada de l'associació Estel de Llevant, que ha estat treballant al Parc, a través del projecte amb finançament turístic de Conservació de diferents espais naturals, ha col·laborat en la restauració d'esbaldrecs en les parets de tancament de diverses zones, però molt especialment a Can Biga.

Per altra banda, diverses de les parcel·les agrícoles propietat del Govern de les Illes Balears són cuidades per un particular, el Sr. Antoni Mestre, que mitjançant una autorització condicionada hi té un ramat d'ovelles que pasturen aquests terrenys, i en fa una gestió agroramadera que contribueix al manteniment de les parcel·les.

L'explotació econòmica dels terrenys públics agrícoles s'ha possibilitat enguany a partir d'un contracte que va sortir a concurs públic, i que ha permès la recol·lecció de les garroves i la seva comercialització a través de la cooperativa Camp Mallorquí.

3.6.3 Projecte de reparació de la teulada i condicionament de les oficines de Can Crestall

L'any 2020 ha continuat en tramitació l'autorització municipal d'obra per poder executar el projecte de millora i condicionament de les oficines de Can Crestall. En base a l'escrit de l'arquitecte municipal en què s'identificaven algunes deficiències en el projecte, l'arquitecte Jeroni Noguera s'ha fet càrrec d'esmenar les mancances detectades per poder

completar la documentació i obtenir així el permís d'obra. A finals de 2020 la direcció del parc natural encara havia rebut el projecte amb les modificacions encomanades.

3.6.4 Projecte de rehabilitació de la caseta de s'Escorxador

A finals de 2020 hem obtingut la llicència municipal per poder contractar la restauració de la caseta de s'Escorxador, una petita caseta ubicada a l'esplanada que hi ha al costat de la platja de ses Fonts de n'Alis. El mal estat sobretot de la teulada, però també d'altres elements com les parets i la porta, obliguen a executar la reforma, amb la intenció de condicionar la construcció per poder seguir utilitzant-la com a magatzem en unes condicions dignes.

L'any 2021 es preveu que s'executi l'obra en la seva totalitat, a través d'un contracte menor extern.

Substitució d'un tram de passarel·la d'accés rodat (mobilitat reduïda) a l'itinerari número 3

3.7 Àrea de Vigilància

La vigilància és un aspecte clau en la gestió de qualsevol espai natural protegit, doncs esdevé un instrument molt efectiu per evitar l'incompliment de les normatives i aconseguir que s'aconsegueixin els objectius de conservació. Formen part de la vigilància, actuacions complementàries com són la informació als usuaris, l'assessorament sobre conductes i actuacions, i la denúncia dels infractors.

3.7.1 Programa de vigilància

La vigilància al parc natural depèn més directament del servei d'Agents de Medi Ambient, que destina un agent amb plaça fixa al territori de Santanyí i Ses Salines, i complementa la vigilància amb guàrdies de reforç els dies i períodes amb major afluència de visitants, i quan s'organitzen activitats extraordinàries com puguin ser les esportives o les festes populars.

El Pla de vigilància que s'establí l'any 2019 conjuntament amb el servei d'Agents de Medi Ambient, ha estat aplicat també el 2020, tenint com a objectius principals els següents ítems:

- Assegurar el compliment de les condicions estipulades per al servei de neteja de les platges.
- Assegurar el compliment de les condicions estipulades per al servei d'instal·lacions de temporada a les platges del parc.
- Evitar l'abandonament de residus per part dels usuaris a les platges, zones d'esbarjo, aparcaments, etc.
- Control de l'estacionament de vehicles a les zones regulades amb aquesta finalitat, vigilància dels camins on no es permet l'estacionament, i control del compliment de les condicions establertes en la zona d'aparcament regulat a ses Fonts de n'Alis.
- Control de l'afluència de grups organitzats sense autorització (excursionistes, cavalls, ciclistes).
- Seguiment de les activitats organitzades amb autorització al parc: activitats esportives, festes populars, filmacions, vols autoritzats, etc.
- Control del trànsit de persones en zones especialment sensibles: sistema dunar, zones humides, zones de conreu, etc.
- Control d'activitats prohibides: focs, acampades, vol de drons, animals domèstics amollats, etc.
- Control d'activitats urbanístiques.

- Control de la reserva de caça i zona de vedat.
- Identificació d'espècies al·lòctones o invasores, vegetals i animals.

Per part de l'Ibanat, a part dels vigilants d'incendis, que es reparteixen per tot el territori de les Illes durant la temporada d'estiu, es contracta un zelador d'espais naturals específic per al parc natural de Mondragó, que enguany ha treballat durant sis mesos a partir de dia 15 de maig, més tard del que és habitual, a causa de les restriccions de mobilitat i l'endarreriment en l'inici de la campanya turística.

A més a més, cal tenir en compte la funció que complementàriament realitza la resta de la plantilla del parc natural (brigada, informadores, educadors), que durant les seves sortides pel parc donen suport als agents de medi ambient i al zelador, informant als visitants sobre l'adequat ús del parc, i avisant sobre qualsevol incidència que detecten al territori.

Panoràmica d'un camp de conreu, paisatge molt representatiu de l'interior del Parc natural

3.8 Àrea d'Administració

L'àrea d'administració inclou les actuacions de caràcter administratiu realitzades per l'equip tècnic i l'auxiliar administrativa del parc, necessàries en la gestió diària de l'espai natural, i que es basen sobretot en la redacció d'informes i autoritzacions, de plec de contractes, de documents necessaris per realitzar i justificar les compres, i la realització d'altres tràmits com són els documents de control, tabulacions, estadístiques, etc.

3.8.1 Programa de gestió administrativa

L'objectiu d'aquest programa és facilitar l'acompliment de les actuacions previstes al Programa Anual d'Execució a través de tots els tràmits administratius necessaris, amb la col·laboració dels serveis i departaments pertinents tant de les oficines de la Conselleria, com de les instal·lacions que l'Ibanat té a Son Tous.

Algunes de les actuacions més rellevants són les següents:

- Gestions de Recursos humans: quadrants de treball, seguiment i control d'incidències de nòmina, gestió d'uniformitat i EPI, necessitats formatives, etc.
- Gestions administratives relacionades amb l'atenció al públic: atenció telefònica, per correu i presencial.
- Gestions de planificació i organització de les feines del personal, encomana de materials, supervisió de l'execució dels treballs.
- Redacció d'informes en base al PORN, Xarxa Natura 2000, oficis interns diversos, resposta de consultes de la ciutadania, etc.
- Realització de compres, i tramitació dels pagaments; inspeccions periòdiques necessàries; sol·licitud d'autoritzacions i llicències.

Quant a la redacció d'informes i autoritzacions administratives directament relacionats amb el parc natural, l'any 2020 s'han tramitat 8 autoritzacions, 6 informes sobre l'afectació a la Xarxa Natura, 1 expedient sancionador, i 10 informes relacionats amb expedients diversos.

3.8.2 Programa de manteniment del fons documental

El programa de manteniment del fons documental es duu a terme amb el personal d'oficina del parc natural. L'auxiliar administrativa, els educadors, el tècnic, les informadores i la directora s'encarreguen de mantenir en ordre i d'una manera estructurada tota la bibliografia i documentació recopilada al parc natural de Mondragó, tant per ús intern, com per fer front a possibles demandes externes.

L'arxiu documental inclou principalment bibliografia d'interès en temes relacionats amb la conservació dels espais naturals, estudis i projectes redactats per iniciativa del propi parc natural o per investigadors externs prèvia autorització, documentació relativa a la gestió directa del parc (informes, autoritzacions, contractes, etc), i un fons d'imatges i gravacions relacionades amb l'espai natural.

3.8.3 Programa de formació dels treballadors/es

Aquest programa inclou les actuacions formatives realitzades per part dels treballadors/es del parc natural per millorar les seves capacitats i actualitzar els seus coneixements.

Si bé tant la Direcció general d'Espais naturals com l'Ibanat tenen programes formatius, el 2020 no ha estat possible realitzar cap curs presencial ateses les restriccions provocades per la pandèmia, que han determinat que no fossin ofertades les activitats inicialment previstes. Per altra banda, precisament l'obligatorietat d'haver de romandre a casa durant els primers temps de l'estat d'alarma durant els mesos de març i abril, i l'aparició del teletreball com alternativa real al treball d'oficina compartint l'espai, han esdevingut una oportunitat per a la formació en línia, i els treballadors han pogut realitzar diverses activitats formatives que han estat proposades per l'Ibanat, per la conselleria de Medi Ambient i Mobilitat i per altres entitats.

Entre d'altres, s'ha donat la possibilitat a tots els treballadors del parc natural i s'han facilitat materials digitals, tant per correu electrònic com a través del mòbil, a activitats relacionades amb les tècniques d'educació ambiental, les problemàtiques més habituals als espais naturals, formacions sobre etnologia i elements històrics, espècies protegides, espècies invasores, etc. Totes aquestes propostes han pogut ésser seguides des de casa i avaluades a través de formularis digitals, i han substituït les formacions reglades a través del plans de formació, en la seva absència.

3.8.4 Programa de gestions logístiques

Dins l'àrea d'administració hi hem inclòs totes aquelles gestions destinades a realitzar el suport logístic que requereix tota gestió diària d'un espai natural: mitjans de transport i combustibles, trasllats de treballadors, adquisició d'eines, sol·licitud de maquinària pesada, obtenció d'uniformes i d'equips de protecció individual, equips de seguretat col·lectiva, etc.

Pel que fa a aquest apartat, podem destacar que el 2020 el parc natural de Mondragó ha comptat amb els mateixos mitjans que els anys anteriors, tot i que ha estat un any en què no s'han tramitat nous projectes ni s'han realitzat compres destacables pel que fa als equipaments.

Els vehicles amb què comptam són tres: Nissan pick up, Isuzu D Max, Hyundai Atos, a més d'un remolc. L'estat de conservació dels mateixos és acceptable, malgrat que tenen ja bastants anys, per la qual cosa entre les necessitats previstes en un futur proper, s'ha sol·licitat la substitució d'un dels vehicles. Aquest estiu també hem disposat d'una motocicleta tot-terreny per reforçar la vigilància.

3.9 Àrea de Planificació

L'àrea de Planificació és aquella que regula la redacció dels documents de gestió en què s'organitza treball al parc natural: per una banda el Programa anual d'execució, per altra banda la Memòria d'actuacions. A més d'aquests, inclou la redacció de documents de planificació setmanal i mensual per organitzar el treball al llarg de l'any.

Un altre aspecte a tenir en compte és la redacció de documents de planificació a un nivell més elevat, és a dir, la realització dels plans que regulen la pròpia identitat del parc natural: el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals i el Pla Rector d'Ús i Gestió. Així com la planificació a un àmbit superior al del parc natural, territorialment parlant, com és l'espai que conforma la Xarxa Natura 2000, que també inclou en la seva totalitat el parc natural de Mondragó.

3.9.1 Programa de redacció de documents de planificació

Els Plans d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN) i Plans Rectors d'Ús i Gestió (PRUG) són els dos documents principals que per normativa regeixen la gestió de tots els espais naturals protegits. A part d'aquests, cada any l'equip de gestió dels espais naturals protegits prepara un Programa Anual d'Execució (PAE) i una Memòria de les actuacions realitzades l'any anterior (MA)

L'any 2020 s'han redactat els corresponents documents anuals, i també s'ha seguit amb la tramitació del nou PORN, que el mes d'agost fou publicat, i s'obrí un període d'un mes perquè es poguessin presentar les al·legacions pertinents. Acabat aquest període, es començaren a respondre les al·legacions i es va continuar amb el procés de tramitació perquè es pugui aprovar el nou Pla durant l'any 2021.

3.10 Àrea d'Avaluació

Aquesta àrea té per objectiu avaluar el grau d'execució de les actuacions previstes, i analitzar-ne el seu resultat. Ha de servir per fer el seguiment de com es compleixen els objectius prevists, i a partir d'aquí poder planificar les actuacions futures.

3.10.1 Avaluació del Programa Anual d'Execució

La principal actuació dins aquest programa és valorar el grau de compliment del programa anual de 2020 mitjançant l'elaboració d'aquesta memòria de gestió, que recull resumidament totes les actuacions realitzades.

És obvi que aquest any ha vingut molt determinat en tots els aspectes per la situació de greu crisi sociosanitària, que ha afectat a la gestió del parc natural en totes les seves àrees: de manera molt directa per la impossibilitat de treball de camp durant gairebé dos mesos, però també per la impossibilitat de realitzar tràmits burocràtics amb normalitat, per la manca de pressupost aprovat, per la necessitat d'adaptar el sistema de treball a la nova realitat, per l'adaptació física dels equipaments a les noves necessitats preventives, per la dràstica reducció del nombre de visitants, per la impossibilitat de realitzar activitats educatives i d'interpretació ambiental en grup, etc.

L'any 2021 s'inicia també amb el repte de reprendre la gestió habitual i necessària del parc natural, atenent les noves necessitats sorgides d'aquesta pandèmia i aplicant totes les adaptacions que calguin per poder conservar, millorar i compatibilitzar l'activitat al parc natural amb la nova realitat.

Sistema dunar de s'Amarador, un dels hàbitats naturals prioritaris al Parc natural

